

ÉLETÜNK ÉRTEKE

1 Móz 30, 19

Vajon miért sírnak viharban az óriási fenyők a hegytetőn? Miért zúg végig a végzet hangja az örökzöld lombok között? Miért siratják évtizedek változatos létét a búcsútól féltő öreg fák az erdőn? Miért félnek, hogy egy szörnyű zuhanással odatesz minden, amit eddig védtek, amiért lombosodtak, éltek? Féltik időben, viharban elhulló szeretettel, örökzöld reménnyel, apai őrtállással az új erdőt, az ég felé törekvő parányi fenyőket, az öreg lombok védelme alatt dúsan, növekvő új életet.

Ilyen viharban síró hang a zsidó nép atyjának, Mózesnek búcsúja is. Ő, nem azé a Mózesé, aki hideg márványból faragva, óriási tiltásként ott áll a római Szt. Péter-templom bejáratánál, hanem azé, aki egyéni élete bánatán túl hordozza az isteni rendeltetés terhét, népe vezetésének igáját, az ígéret földjére. Aki a vihar előtt végrendelete határan, boldog reménye tiltó és biztató szavával így szól: „Az életet és halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot; válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod.”

Zordon szavak, de fénylő tanácsok ezek, melyek mély titkokat, teremtési végzéseket világítanak meg. Bizonyosága ez az örök isteni bölcsességnek, mely a teremtménynek életet adott és halált, hogy ott a nagy fenyőóriások, az embererdő titánjainak lábánál választhasson. Ezek nem kényszerítő hatású dogmák megfélemlítő szavai, hanem mint az emberi adottságok feletti szabad döntés figyelmeztető hangzanak.

Ezek a mózesi szavak nemcsak felkiáltójelek, hanem értékelő, mély gondolatok is, amelyek az életet többre tartják a halálnál, az áldást az átoknál. Nemcsak most, de akkor is az élet értékét, ígéző vetéseket, virágzó mezőket, rendezett falvakat, épülő városokat, mosolygó gyermekeket, reménykedő családokat és békés népeket jelentett, a halál pedig romokat, sírokat, könnyeket, pusztulást és megsemmisülést. Legtisztább felfogásunk szerint ma is a halál nem más, mint az életnek egy ténye, az örök fejlődésnek egy könnye, amely azonban nem lehet ok, sem cél, sem az élet felett diadalmaskodó végzet, mert az élet győzelem, hajnal és öröm.

„...Válaszd azért inkább az életet!...” S mert az élet az érték-sorrend legmagasabb fokán áll, vétek minden olyan cselekedet, állásfoglalás és akarat, amely az életet megcsúfítja, lealacsonyítja vagy megcsonkítja. S ha mégis van ilyen, az fél halált jelent; de jó és örökkévaló az, ami az életet táplálja, építi, teljessé teszi, mert az áldás. Keresztény életünk nagyjai és legjobbjai szóval, verssel, zenével, szívvel az élet hírnökei, építői voltak, kezdve Jézustól, az élet Fejedelmétől napjainkig.

A nagy összhangos, valósággá vált isteni gondolatot a földön megzavarta a gyűlölet, a pusztulás, a halál és a háború diszharmóniája. Az élet gigászi szépségeit, az ember óriási megvalósításait, Istent is öröme derítő erőfeszítéseit csúnyán aláfestették a romok,

a fegyverek, a csatamezők gyászos hangjai. Sokszor a történelem egy könnycseppjében zsúfolódik össze az Isten szomorúsága, hogy az ember nem az életet és az áldást, hanem a halált választotta. B. C. Uralanis népességkutató könyvet írt, mely mementóképpen, az utóbbi 350 évben lefolyt európai háborúk embervesztéseiről. Megállapítása szerint csak a mi kontinensünkön 43 888 000 ember adta át életét a hideg rögöknek, s ezek közül is csak a mi századunkban 34 millió embernek lett osztályrésze a halál. Hogy az ember ilyen szörnyen és csúfosan megfordította a teremtés rendjét, s magát a pusztulás rabjává tette, mély szomorúsággal töltötte el a nagy lelkeket, akik felelősséget éreztek a győzni, fejlődni, gyarapodni akaró élettel szemben. Kevés embert rendített meg a háború annyira, mint Jókai Mórt: „Miért kell hát ennek így lennie? És így kell-e ennek folynia örök időnkig, hogy ész, tudomány, bátorság, hűség, áldozatkészség és minden erő, ami a szívben és agyban teremteni és alkotni hivatott, untalan arra egyesüljön, hogy az emberirtó gépeket halmozza egymással szemben, s pusztítsa vele az istenség legszebb alkotását, az embert és az életet? Hogy egy anyának a szívét megkeserítse, aki könnyek között felnevelt gyermekét hasztalan fogja hazavárni, hogy egy ősz apának kezébe adja a koldusbotot, akinek kenyérkeresőjét eltemették, hogy egy menyasszonynak koszorúját felváltsa özvegyi fátyollal? De nem lehet az, hogy mindig a lőpor legyen a törvény, a fegyver a bíró, az ütközet Isten törvényszéke, hogy éles vassal, üszökkel menjen egyik polgár a másik ellen, város város ellen, népfaj népfaj ellen.”

G. Puccini, az örömök és fájdalmak, az élet győzelmének lelkével, a sírás és a nevetés hangjaival sehogy sem tudta megérteni, hogy „felsőbb parancsra ember embert ölhessen”. „A világ egyetlen nagy család, minden ember testvér. Nem igaz, hogy ez jobb vagy az jobb annál, mert ilyen vagy olyan a bőre vagy a haja színe. Én mindenkinek írok, minden népnek, minden fajnak, fehérnek, feketének és sárgának egyaránt.” „Az ember szerény, kicsi lény a mindenségben, szeretni akar, enni, nevetni akar, néha olyan kicsinyek az igényei: békében akar élni.” „Válasszatok azért az életet, hogy élhessetek mind ti, mind a ti gyermekeitek...”

De nemcsak a mi évszázadunk nagy embereinek álma volt a boldog, békés emberi élet, hanem Jézus tanításainak is központi gondolata a teljes, tökéletes élet volt. „Én vagyok az út, az igazság és az élet.” Az ő végrendelete is fénylő biztatásként mutat a bátor, boldog, békés emberi élet felé: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet... ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen” (Jn 14, 27). „Boldogok a békességre igyekezők: mert ők az Isten fiainak mondatnak” (Mt 5, 9).

Az élet védelmének felelőssége arra kötelez, hogy az értékek örállóiként tiltakozunk lelkünk bizakodó kiáltásával minden ellen, ami halál, pusztulás vagy háború, és álljt mondjunk azoknak, akik a halált szórják, az életet oltják. Országunk vezetői mellett egyházaink vezetői is, mint hívő emberek felelősséget és közösséget vállalunk az életét védő vietnami néppel. Megdöbbeneti lelkünket az egy-

házfők mély fájdalma, amikor így fordulnak hozzánk és a világ minden népeihez: „Mélységes aggodalommal állapítjuk meg, hogy az amerikai kormány figyelmen kívül hagyva a világ közvéleményét és az összes vallások szent parancsait, folytatja és fokozza a dél-vietnami nép elleni kegyetlen agressziós háborút... Közvetlenül az aratás előtt felperzselik a vetéseket a szántóföldeken. A pusztítás örületének templomok esnek áldozatul. A napalm mindent megsemmisít, a lángok megemésztik az oltárokat, és még annak lehetőségétől is megfosztják a hívőket, hogy felpanaszolják fájdalmaikat, és imádságaikban keressenek enyhülést szenvedéseikre. Vallásos hitünknek sugallatára, amely azt parancsolja, hogy a béke hírnökei legyünk és békét teremtsünk, hogy az élet és nem a halál szolgálói legyünk, fel-emeljük tiltakozó szavunkat a borzalmas háború ellen...”

Mi, unitárius keresztény lelkészek és hívek csatlakozunk e felhíváshoz, mert rendületlenül az élet szerelmesei, a napsugaras jézusi élet hírnökei kívánunk lenni. Álmunk és vágyunk, hogy itt a földön keressük, építsük hitünk világát, Istennek országát. Mi nem a halálban, hanem a földi létben akarunk üdvözülni és boldogok lenni mindazokkal, akik szeretik az életet, a fejlődést, a békét. Ha hiszünk Istenben, hiszünk az életben is, ha követjük Jézust, szeretjük az élet Fejedelmének az evangéliumát, ha az evangélium szerint élünk, hiszünk az emberben, aki Isten gyermekeként áldott közösségben és békében kell élnen egymással és Istenével.

Élet, szent gyönyörűség, Isten rendelkezésének fénylő, friss forrása, ápolunk, szeretünk véghetetlenül. Téged választunk a halál helyett, mert te vagy gyermekeink jövőjének szent biztosítéka. Álmunk és épülésünk alapja s munkánk értelme. Melletted döntünk a nagy kérdések végső óráiban. Téged ápolunk mások életében. Élet, áldott, szent ajándék. A Te nevedben szolunk, harcolunk, dolgozunk és imádkozunk az emberiség békéjéért mindhalálig. Ámen.

GELLÉRD IMRE

ISTEN MUNKATÁRSAI VAGYUNK

1 Kor 3,3

Nézem a legszebb művészi alkotást, a csillagos eget. A látható fényen túl is keresem vágyva, epedve a lét értelmét és célját, Istent. A csillagok világában, a dolgok rendjében vajon hol van a véges és végtelen, a hívő ember és az Isten találkozása? A látóhatár szélén, a hegyek csúcsain vagy a halál küszöbén? Az alvó világ vagy a virrasztó lelkiismeret képes-e megtalálni teremtőjével azt a közösséget, amely könnyebbé teheti a holnapot és szebbé a földet?

Vajon álmunk és a halál álma s élete végtelen-e, és nem más, mint önmegadó engedelmesség, beleolvadás Istenbe? Ó, nem, mert